



## แนวทางเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน : บทเรียนจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในจังหวัดบึงกาฬ\*

### APPROACHES FOR SUSTAINABLE TOURISM: LESSONS FROM STAKEHOLDERS IN BUENG KAN PROVINCE

พระครูปลัดเสกสรรค์ จอมมะณี (ปณญาวุฑโฒ), ชินวัตร เชื้อสระคู

Phrakrupalad Seksan Chommanee (Panyawutto), Chinnawat Chueasraku

วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

College of Politic and Governance, Mahasarakham University

Corresponding Author E-mail: chinnawat.c@msu.ac.th

#### บทคัดย่อ

บทความวิจัยครั้งนี้มุ่งให้แนวทางข้อเสนอแนะต่อแผนงาน ความปลอดภัยและมาตรฐานบริการด้านการท่องเที่ยวที่มีบทบาทต่อประสิทธิผลการจัดการการท่องเที่ยวจังหวัดบึงกาฬ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 12 คน โดยสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจากหลายส่วนได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ ผู้นำชุมชนหรือศาสนา ภาคเอกชนซึ่งเป็นผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว ประชาชนในพื้นที่และนักท่องเที่ยว

ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าแผนการท่องเที่ยวที่มีประสิทธิผลควรครอบคลุมการพัฒนาอัตลักษณ์ด้านวัฒนธรรมและธรรมชาติของจังหวัด พร้อมทั้งยกระดับโครงสร้างพื้นฐานและระบบคมนาคมควบคู่ไปกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ด้านความปลอดภัย ควรมีการจัดตั้งศูนย์อำนวยความสะดวก การพัฒนาระบบเตือนภัยที่ทันสมัย การอบรมบุคลากร การส่งเสริมมาตรการสุขอนามัย และการเตรียมพร้อมรับมือกับภัยธรรมชาติซึ่งเป็นที่ช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้แก่นักท่องเที่ยว ด้านมาตรฐานการบริการ ควรมีการยกระดับคุณภาพบริการในทุกมิติตั้งแต่ที่พัก ร้านอาหาร แหล่งท่องเที่ยว ไปจนถึงระบบขนส่ง ซึ่งเป็นส่วนสร้างความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยว ด้านการใช้เทคโนโลยี เช่น ระบบจองออนไลน์และแพลตฟอร์มแนะนำสถานที่อัจฉริยะ สามารถยกระดับประสบการณ์การท่องเที่ยวได้อย่างมีนัยสำคัญ ขณะเดียวกัน การพัฒนาทักษะบุคลากรด้านภาษา ความรู้

\* Received June 6, 2025; Revised July 11, 2025; Accepted 22, 2025



ท้องถิ่น และการออกแบบบริการให้ครอบคลุมทุกกลุ่มนักท่องเที่ยว เป็นแนวทางที่จะเสริมสร้างความน่าเชื่อถือและสร้างภาพลักษณ์ของจังหวัดในฐานะแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพ  
คำสำคัญ: แนวทาง; การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน; ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย; จังหวัดบึงกาฬ

## Abstract

Research article aimed to offer recommendations for safety and service standards in tourism that influence the efficacy of tourism management in Bueng Kan Province. The qualitative data analysis employed content analysis derived from interviews with 12 key informants, Purposive Sampling including government organizations, community or religious leaders, tourism operators, residents, and tourists.

The study findings suggested that a tourism plan must include the cultivation of the province's cultural and natural identity in conjunction with the improvements to infrastructure and transportation systems, as well as the integration of digital technology. The researchers identified that establishing a safety command center, developing advanced alarm systems, personnel training, the promotion of cleanliness practices, and preparing for natural disasters were critical components in enhancing tourists' confidence regarding safety. Enhancing service quality across all dimensions, including accommodation, dining, tourist attractions, and transportation networks, were essential for fostering tourist satisfaction. The utilization of technology, including online reservation systems and intelligent location recommendation platforms, could substantially improve the travel experience. Simultaneously, cultivating human competencies in languages, regional expertise, and crafting services to accommodate all visitor demographics were strategies that bolstered credibility and established the province's reputation as a premier tourist destination.

**Keywords:** Approach; Sustainable Tourism; Stakeholder; Bueng Kan Province



## บทนำ

การท่องเที่ยวจัดเป็นอุตสาหกรรมที่ใหญ่ที่สุดของโลก เห็นได้จากการขยายตัวของการท่องเที่ยวทั่วโลกที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในทุกปี ซึ่งก่อให้เกิดผลทางด้านเศรษฐกิจโดยรวมเมื่อเทียบกับกลุ่มอุตสาหกรรมใหญ่ ๆ หลายอุตสาหกรรม ทั้งทางด้านการว่าจ้างแรงงานหมุนเวียนในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และตลาดแรงงานในการท่องเที่ยวมีการขยายการเติบโตจากเดิมมากขึ้นหลายเท่าตัว ซึ่งปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้แสดงให้เห็นการขยายตัวของการท่องเที่ยวที่มีการเติบโตเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วสำหรับในประเทศไทยนั้น ได้ให้ความสนใจกับการท่องเที่ยวมานานกว่า 40 ปี ส่งผลให้การพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยมีความเจริญก้าวหน้าเป็นอย่างมาก ผลจากการพัฒนาการท่องเที่ยวปรากฏอย่างชัดเจนและเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เห็นได้จากผลประกอบการด้านการท่องเที่ยวส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก มีรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มสูงขึ้นทุกปี ส่งผลให้เศรษฐกิจโดยรวมของประเทศสูงขึ้น (วรรณพร วาณิชชานุกาญ, 2540) ทั้งยังเป็นตัวช่วยสร้างงานและกระจายรายได้ไปยังท้องถิ่น ดังนั้นรัฐบาลจึงได้พยายามผลักดันนโยบายเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศและวางกลยุทธ์เพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง (สันติชัย เอื้อจงประสิทธิ์, 2549)

จังหวัดบึงกาฬถือเป็นตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นถึงแนวทางการพัฒนาเมืองรองเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้อย่างชัดเจน แม้จะเป็นจังหวัดใหม่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แต่บึงกาฬสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และประชากรในท้องถิ่นอย่างมีนัยสำคัญ ตัวชี้วัดที่ชัดเจน เช่น รายได้รวมในพื้นที่ที่เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 7.65 จำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.43 และผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GDP) ที่เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 20.17 ล้วนแสดงถึงศักยภาพและผลลัพธ์จากการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่อย่างเป็นระบบ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2565) ซึ่งความสำเร็จของจังหวัดบึงกาฬในการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มาจากแนวทางการบริหารจัดการที่ให้ความสำคัญกับ “ประสิทธิผล” ซึ่งหมายถึงการสามารถบรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้ภายใต้กรอบเวลาที่เหมาะสม โดยอิงตามความหมายที่นักวิชาการได้ให้ไว้ เช่น ศุภกร เสรีรัตน์ (2543) เน้นความสำเร็จในการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพในกรอบเวลาที่กำหนด Steers et al. (1985) กล่าวถึงระดับความสำเร็จในการดำเนินงานตามเป้าหมาย และ Dunn (1994) ที่มองว่าเป็นการบรรลุผลลัพธ์นโยบายที่ตั้งไว้ โดยการจัดการการท่องเที่ยวที่ดีจะต้องสามารถสร้างประสบการณ์ที่ดีให้แก่นักท่องเที่ยว ใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมความยั่งยืนในทุกมิติ ทั้ง



ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ในด้านเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวช่วยเพิ่มรายได้ กระตุ้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และส่งเสริมการจ้างงาน ในขณะที่ด้านสังคม การมีส่วนร่วมของชุมชนในกระบวนการท่องเที่ยวและการรักษาอัตลักษณ์ท้องถิ่นก็มีบทบาทสำคัญ ส่วนในด้านสิ่งแวดล้อม การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและลดผลกระทบเชิงลบจากการท่องเที่ยวกลายเป็นเป้าหมายสำคัญที่ต้องดำเนินควบคู่กันไป

ดังนั้น บทเรียนจากจังหวัดบึงกาฬจึงไม่เพียงแต่แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จของการส่งเสริมเมืองรองในเชิงเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ยังเน้นย้ำถึงความสำคัญของการวางแผนและดำเนินนโยบายการท่องเที่ยวอย่างรอบด้าน ซึ่งหากสามารถประยุกต์ใช้กับพื้นที่อื่น ๆ ได้อย่างเหมาะสม ก็จะเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวไทยให้เติบโตอย่างมั่นคงและยั่งยืนในระยะยาว

## วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อให้แนวทางข้อเสนอแนะต่อแผนงาน ความปลอดภัยและมาตรฐานบริการด้านการท่องเที่ยวที่มีบทบาทต่อประสิทธิภาพการจัดการการท่องเที่ยวจังหวัดบึงกาฬ

## วิธีดำเนินการวิจัย

### 1. รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยแบบสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะต่อบทบาทของแผน ความปลอดภัย และมาตรฐานบริการด้านการท่องเที่ยวที่มีบทบาทต่อประสิทธิภาพการจัดการการท่องเที่ยวจังหวัดบึงกาฬ ที่มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วสรุปออกมาเป็นค่าความถี่ (Frequency) เรียงตามลำดับจากน้อยไปมากและได้ตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลและการตีความ โดยอาจใช้การตรวจสอบร่วมกับผู้เชี่ยวชาญหรือการทบทวนจากผู้ที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์เชิงลึกนำไปใช้กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ที่มีความรู้ด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดบึงกาฬ เพื่อเข้าใจความคิดเห็นต่อแผนพัฒนาการท่องเที่ยว ความปลอดภัย และมาตรฐานบริการที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการท่องเที่ยว และผู้ให้ข้อมูลคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 12 คน



## 2. ประชากร และผู้ให้ข้อมูล

### ตารางที่ 1 ตารางแสดงผู้ให้ข้อมูลสำคัญในจังหวัดบึงกาฬ

ตำแหน่ง	จำนวน (คน)
ผู้ว่าราชการจังหวัดบึงกาฬ	1
ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดบึงกาฬ	1
ฝ่ายศาสนา	2
ภาคธุรกิจ	3
ประชาชนในพื้นที่	3
นักท่องเที่ยวหรือผู้ใช้บริการ	2
<b>รวม</b>	<b>12</b>

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 12 คน ใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากหลายส่วนได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ ผู้นำชุมชนหรือศาสนา ภาคเอกชนซึ่งเป็นผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว ประชาชนในพื้นที่และนักท่องเที่ยวหรือผู้ใช้บริการ การวิเคราะห์มุ่งเน้นเนื้อหาเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะแนวทงนโยบายเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน : บทเรียนจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในจังหวัดบึงกาฬ

## 3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือหลักที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์ปลายเปิด (Open-Ended Interview Questionnaire) ซึ่งออกแบบมาเพื่อรวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแผนนโยบายเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน : บทเรียนจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในจังหวัดบึงกาฬ โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูล เป็นส่วนที่ใช้รวบรวมรายละเอียดเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูล เช่น สังกัดหน่วยงาน บทบาทหรือความเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว (เช่น หน่วยงานรัฐ องค์กรต่าง ๆ นักท่องเที่ยว หรือผู้ใช้บริการ) ตอนที่ 2 คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เน้นการสอบถามความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแผนพัฒนาด้านการท่องเที่ยว มาตรการด้านความปลอดภัย และมาตรฐานการให้บริการ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดบึงกาฬ

## 4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลดำเนินการผ่าน การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 12 ท่านที่ได้รับการคัดเลือกแบบเจาะจง



## 5. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ดำเนินตามกระบวนการ วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยมีขั้นตอนหลัก ๆ ดังนี้

1. ถอดความข้อมูล (Transcription) แปลงเสียงจากการสัมภาษณ์เป็นข้อความอย่างละเอียดเพื่อเตรียมวิเคราะห์
2. ทำความคุ้นเคยกับข้อมูล (Familiarization) อ่านข้อมูลซ้ำหลายรอบเพื่อเข้าใจเนื้อหาโดยรวมและจับประเด็นสำคัญ
3. กำหนดรหัส (Coding) ระบุแนวคิด ข้อคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และกำหนดรหัสแทนเนื้อหาเหล่านั้น
4. จัดหมวดหมู่ (Categorization) รวบรวมรหัสที่คล้ายกันเป็นหมวดหมู่หรือธีมใหญ่เพื่อจัดระเบียบแนวคิด
5. ตีความและสรุปผล (Interpretation) วิเคราะห์และเชื่อมโยงหมวดหมู่กับคำถามวิจัย โดยรายงานความถี่ของแนวคิดเพื่อสะท้อนความสำคัญของแต่ละประเด็น
6. ตรวจสอบความน่าเชื่อถือ (Trustworthiness) ทบทวนผลการวิเคราะห์ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ให้ข้อมูล เพื่อยืนยันความถูกต้องของการตีความ

## ผลการวิจัย

ผลการวิจัยต่อบุคคลประสงค์ทุกข้อแผนงานความปลอดภัยที่ส่งเสริมประสิทธิผลการจัดการการท่องเที่ยวจังหวัดบึงกาฬ “จังหวัดบึงกาฬมีศักยภาพในการท่องเที่ยวสูง แต่ยังต้องพัฒนาในหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและอาหาร และการพัฒนาสินค้าและบริการ เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้การท่องเที่ยวบึงกาฬเติบโตอย่างยั่งยืน การส่งเสริมการท่องเที่ยวในช่วงนอกฤดูการท่องเที่ยว และการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ จะเป็นการเพิ่มโอกาสในการสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน การพัฒนาการจัดการระบบการจองที่พัก การเดินทาง และการส่งเสริมการทำตลาดออนไลน์ จะเป็นการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว” จากผลการศึกษาผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้สะท้อนมุมมองในส่วนนี้ว่าการพัฒนาแผนด้านการท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพเป็นสิ่งสำคัญในการยกระดับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของจังหวัดบึงกาฬ และสามารถสร้างประโยชน์ทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยแผนการท่องเที่ยวจะต้องครอบคลุมมิติต่าง ๆ ทั้งการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การตลาด การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ซึ่งจะช่วยให้จังหวัดบึงกาฬ



กลายเป็นจุดหมายปลายทางที่มีเอกลักษณ์และคุณค่าต่อทั้งนักท่องเที่ยวและชุมชนท้องถิ่น ทั้งนี้ จังหวัดบึงกาฬมีศักยภาพในการพัฒนาอัตลักษณ์เฉพาะตัว เช่น แม่น้ำโขง แหล่งโบราณคดี และวิถีชีวิตชุมชนริมน้ำ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวเชิงลึก การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาเป็นส่วนหนึ่งของแผน เช่น แอปพลิเคชันเฉพาะพื้นที่และแพลตฟอร์มประชาสัมพันธ์ จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเข้าถึงข้อมูลและสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ การเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น สปป.ลาว จะช่วยเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจและดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติโดยความสำเร็จจะเกิดขึ้นได้จากความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน และชุมชน การบูรณาการการทำงานร่วมกันจะช่วยยกระดับการท่องเที่ยวในจังหวัดบึงกาฬ และสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืนในระยะยาว

ความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยวที่ขับเคลื่อนประสิทธิภาพการจัดการการท่องเที่ยว จังหวัดบึงกาฬ “ควรมีการจัดทำมาตรฐานด้านความปลอดภัยการท่องเที่ยวร่วมกับชุมชน” การเสริมสร้างความปลอดภัยในด้านต่าง ๆ ของการท่องเที่ยวเป็นการสร้างความมั่นใจให้แก่นักท่องเที่ยว และช่วยส่งเสริมประสิทธิผลในการจัดการการท่องเที่ยวในจังหวัดบึงกาฬ โดยการตั้งศูนย์อำนวยความสะดวกและระบบเตือนภัยที่มีความทันสมัย การอบรมบุคลากร และการพัฒนาระบบขนส่งและความปลอดภัยทางถนน รวมถึงมาตรการด้านสุขอนามัยและการเตรียมพร้อมรับมือภัยธรรมชาติ ล้วนเป็นสิ่งที่สำคัญในการเพิ่มความปลอดภัยและลดความเสี่ยงในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น ทำให้การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานเหล่านี้ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชนท้องถิ่น เพื่อให้สามารถสร้างระบบการจัดการที่มีประสิทธิภาพและครอบคลุม ทั้งในด้านการป้องกัน การให้ความช่วยเหลือ และการบริหารจัดการเหตุการณ์ฉุกเฉิน ซึ่งจะช่วยให้จังหวัดบึงกาฬกลายเป็นจุดหมายปลายทางที่ปลอดภัยและน่าสนใจสำหรับนักท่องเที่ยว ดังนั้น การดำเนินการด้านความปลอดภัยในจังหวัดบึงกาฬจึงเป็นสิ่งที่ต้องได้รับความใส่ใจและการดำเนินการอย่างจริงจัง เพื่อให้การท่องเที่ยวในพื้นที่เติบโตอย่างยั่งยืนและมีคุณภาพ ทั้งนี้ ความสำเร็จในด้านความปลอดภัยจะต้องขึ้นอยู่กับความร่วมมือและการทำงานร่วมกันจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับจังหวัดบึงกาฬในฐานะจุดหมายท่องเที่ยวที่ปลอดภัยและมีเสน่ห์

มาตรฐานบริการที่สนับสนุนประสิทธิภาพการจัดการการท่องเที่ยวจังหวัดบึงกาฬ “มาตรฐานบริการเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความประทับใจและความเชื่อมั่นแก่นักท่องเที่ยว ต้องมีการกำหนดมาตรฐานบริการในทุกภาคส่วนของการท่องเที่ยว ร่วมกับ ที่



พัก ร้านอาหาร การขนส่ง และแหล่งท่องเที่ยว” จากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้านการท่องเที่ยวจังหวัดบึงกาฬ พบว่า การพัฒนามาตรฐานบริการด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดบึงกาฬ เช่น การพัฒนาระบบรับรองมาตรฐานการบริการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการ ที่ครอบคลุมทุกมิติการบริการ ตั้งแต่ที่พัก ร้านอาหาร แหล่งท่องเที่ยว ไปจนถึงการขนส่ง รวมถึงการพัฒนาทักษะบุคลากรการท่องเที่ยว การสร้างมาตรฐานการบริการลูกค้าแบบครบวงจร และการสร้างระบบการจัดการข้อร้องเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาปรับใช้ในการบริการ เช่น ระบบจองและชำระเงินออนไลน์ หรือระบบแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวอัจฉริยะ จะช่วยยกระดับประสบการณ์ของนักท่องเที่ยว และทำให้การท่องเที่ยวในจังหวัดบึงกาฬมีความสะดวกสบายและทันสมัยยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงมาตรฐานด้านความหลากหลายและการเข้าถึง เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวทุกกลุ่มอย่างทั่วถึง ดังนั้น การพัฒนามาตรฐานบริการที่ดีจะทำให้จังหวัดบึงกาฬมีความน่าสนใจในฐานะจุดหมายท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ พร้อมทั้งช่วยสร้างความประทับใจและความเชื่อมั่นให้กับนักท่องเที่ยว โดยจะประสบความสำเร็จได้จากการร่วมมือกันของทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน ชุมชน และภาคการศึกษาในการพัฒนาและยกระดับมาตรฐานการบริการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและเป็นประโยชน์ต่อทั้งจังหวัดและนักท่องเที่ยว

### อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลในส่วนของงานวิจัยเชิงคุณภาพแบ่งออกเป็น 3 มิติดังนี้ บทบาทสำคัญระหว่างแผนด้านการท่องเที่ยวในการเสริมสร้างประสิทธิภาพจัดการการท่องเที่ยวจังหวัดบึงกาฬ มีการศึกษาที่พบสอดคล้องกับงานวิจัยชิ้นนี้คือ การบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลในแผนกลยุทธ์ ผลการศึกษาชี้ให้เห็นความจำเป็นในการพัฒนาเครื่องมือดิจิทัลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการการท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ประพันธ์ ลีน้อย (2567) ที่ระบุว่า การท่องเที่ยวแนวใหม่ต้องให้ความสำคัญกับความยั่งยืนควบคู่ไปกับการปรับตัวทางเทคโนโลยีเพื่อยกระดับประสบการณ์การท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวทางของ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2565) ที่มุ่งเน้นการใช้แผนปฏิบัติการเพื่อขับเคลื่อนการท่องเที่ยวและยกระดับโครงสร้างพื้นฐาน ในขณะที่งานวิจัยของ Anderson (2016) วิเคราะห์ชุมชนริมแม่น้ำโขงในมิติมานุษยวิทยา ชี้ว่าการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้มากเกินไปอาจทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวกับชุมชนลดลง ซึ่งขัดแย้งกับแผนของบึงกาฬที่เน้นการพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลเป็นกลไกหลัก การสร้าง



สมดุระหว่างนวัตกรรมและความยั่งยืน ผลวิจัยพบว่าแผนการท่องเที่ยวที่ประสิทธิผลควรครอบคลุมการพัฒนาอัตลักษณ์วัฒนธรรมและธรรมชาติของจังหวัด ประเด็นนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Dunn (1994) ที่มองว่าประสิทธิผลของการจัดการนโยบายสาธารณะคือ การสามารถบรรลุผลลัพธ์ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้อย่างเป็นรูปธรรม ข้อเสนอแนะเรื่องผลกระทบของเทคโนโลยีต่อชุมชน: แม้งานวิจัยในบึงกาฬจะเน้นการพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลและระบบจองออนไลน์เป็นกลไกหลัก แต่เมื่อพิจารณาผ่านมุมมองของ Anderson (2016) ในเรื่อง Imagined Communities พบข้อสังเกตที่สำคัญว่า การสร้างอัตลักษณ์หรือความเชื่อมโยงในชุมชนอาจถูกเปลี่ยนแปลงไปตามรูปแบบการสื่อสาร ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการใช้เทคโนโลยีที่มากเกินไปอาจลดทอนความสัมพันธ์หรือปฏิสัมพันธ์ที่แท้จริงระหว่างนักท่องเที่ยวกับชุมชนท้องถิ่นได้หากขาดการวางแผนที่สมดุล

ปัจจัยด้านความปลอดภัยของการท่องเที่ยวที่มีความเกี่ยวข้องกับประสิทธิผลการจัดการการท่องเที่ยว มีผลการศึกษาที่มีความสอดคล้องกับงานวิจัยชิ้นนี้คือ งานวิจัยของ วัชรวิชัย วิทยาภรณ์ และพิมพ์ ศรีรุ่งเรือง (2567) เรื่อง ความคาดหวังและความพึงพอใจด้านความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร พบว่าการติดตั้งระบบ CCTV และจุดตรวจความปลอดภัยช่วยเพิ่มความเชื่อมั่นแก่นักท่องเที่ยวได้ 35% สอดคล้องกับข้อเสนอของบึงกาฬในการจัดตั้งศูนย์อำนวยความสะดวกแบบบูรณาการ ส่วนงานวิจัยของ Suktudhi (2020) เรื่องมาตรฐานบริการสำหรับนักท่องเที่ยวสูงวัย ชี้ว่าการฝึกอบรมบุคลากรด้านปฐมพยาบาลและการสื่อสารหลายภาษาช่วยลดความเสี่ยงทางสุขภาพได้ ซึ่งตรงกับแผนพัฒนาบุคลากรของบึงกาฬ ขณะที่งานวิจัยของ ประพันธ์ ลีน้อย (2567) ชี้ว่าประเทศไทยยังขาดแคลนระบบบำบัดน้ำเสียในแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยด้านสุขอนามัยในระยะยาว เงื่อนไขด้านมาตรฐานบริการด้านการท่องเที่ยวในการช่วยกำหนดระดับประสิทธิผลของการจัดการการท่องเที่ยวนั้น ผลการศึกษามีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sunthararaks (2025) เรื่องการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในภาคอีสาน พบว่าการพัฒนามาตรฐานที่พักเชิงนิเวศและบริการอาหารปลอดภัยช่วยเพิ่มความพึงพอใจนักท่องเที่ยวได้ 28% สอดคล้องกับแผนของบึงกาฬที่เน้นการใช้วิถีชีวิตท้องถิ่น

แม้งานวิจัยของบึงกาฬจะมีลักษณะเฉพาะเชิงพื้นที่ แต่ก็มีความเชื่อมโยงกับแนวโน้มระดับประเทศ เช่น การนำดิจิทัลมาใช้ การอนุรักษ์วัฒนธรรม และการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม อย่างไรก็ตาม ยังจำเป็นต้องระมัดระวังต่อผลกระทบเชิงลึก โดยเฉพาะต่อ



วัฒนธรรมท้องถิ่นและโครงสร้างชุมชน ซึ่งอาจได้รับผลกระทบจากแนวทางการท่องเที่ยวที่เน้นเทคโนโลยีหรือเชิงพาณิชย์มากเกินไป

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย



ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

1. แผนด้านการท่องเที่ยวที่มีบทบาทสำคัญต่อประสิทธิภาพการจัดการการท่องเที่ยวจังหวัดบึงกาฬ ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญพบว่า การวางแผนการท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญต่อประสิทธิภาพการจัดการท่องเที่ยวของจังหวัดบึงกาฬ การกำหนดแนวทางและกลยุทธ์การพัฒนาท่องเที่ยวที่ชัดเจน รวมทั้งการ



ประสานงานระหว่างหน่วยงานและการมีส่วนร่วมของชุมชนทำให้เกิดการจัดการทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพ การวางแผนที่เหมาะสมช่วยให้เกิดความสมดุลระหว่างการเติบโตทางเศรษฐกิจกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นรากฐานที่สำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

2. ความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยวเป็นปัจจัยสนับสนุนที่มีความเชื่อมโยงกับความสำเร็จในการบริหารจัดการ การดำเนินการด้านความปลอดภัยในจังหวัดบึงกาฬจึงเป็นสิ่งที่ต้องได้รับความใส่ใจและการดำเนินการอย่างจริงจัง การรับประกันความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวผ่านมาตรการต่าง ๆ เช่น การดูแลด้านสุขอนามัย การรักษาความปลอดภัยในการท่องเที่ยว และการเตรียมความพร้อมรับมือเหตุฉุกเฉิน ช่วยสร้างความเชื่อมั่นและภาพลักษณ์ที่ดีต่อพื้นที่ท่องเที่ยว การจัดการด้านความปลอดภัย ที่มีประสิทธิภาพยังส่งเสริมการขยายตัวของการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบ ลดความเสี่ยง และสนับสนุนเป้าหมายการท่องเที่ยวยั่งยืนของชุมชนท้องถิ่น

3. มาตรฐานบริการที่มีคุณภาพสามารถกระตุ้นให้เกิดการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผลการศึกษาชี้ว่ายิ่งมีการยกระดับคุณภาพการบริการมากขึ้น ประสิทธิภาพของการจัดการการท่องเที่ยวยิ่งเพิ่มขึ้น การบริการที่ได้มาตรฐาน เช่น การอบรมบุคลากร การจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสม และการติดตามประเมินคุณภาพอย่างต่อเนื่อง สร้างความพึงพอใจและความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว พฤติกรรมบอกต่อเชิงบวกและการกลับมาเยือนซ้ำที่เกิดจากประสบการณ์ด้านบริการส่งผลให้การท่องเที่ยวเติบโตอย่างยั่งยืนควบคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากรและวัฒนธรรมท้องถิ่น

## ข้อเสนอแนะ

### ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องที่รับผิดชอบด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ จังหวัดบึงกาฬที่มีบทบาทในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น ส่งเสริมกิจกรรมทางวัฒนธรรม และสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการพัฒนาการท่องเที่ยว รวมถึงหน่วยงานท้องถิ่นผู้มีส่วนในการจัดการพื้นที่และสนับสนุนการท่องเที่ยวในระดับชุมชนสามารถนำผลการศึกษาวินิจฉัยไปใช้เพื่อวางแผน รวมถึงบูรณาการยุทธศาสตร์การจัดการความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยวและมาตรฐานการบริการเพื่อส่งผลถึงประสิทธิภาพจัดการการท่องเที่ยวในจังหวัดและท้องถิ่น นอกจากนี้แล้วเมืองรองอื่นๆสามารถนำผลการวิจัยไปพัฒนากำหนดแนวทางปฏิบัติด้านการจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ได้



นอกจากนั้นแล้วภาคส่วนอื่นได้แก่ หน่วยงานภาคเอกชน ผู้ประกอบการร้านค้าต่างๆ สามารถนำผลการศึกษาเพื่อวางแผนต่อยอดด้านการให้ความปลอดภัยและมาตรฐานการบริการโดยนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้เพื่อประชาสัมพันธ์และสร้างความมั่นใจให้กับนักท่องเที่ยวทั้งคนไทยและชาวต่างชาติได้ ยิ่งไปกว่าความร่วมมือจากภาคประชาชนหรือคนในท้องถิ่นที่สามารถยกระดับการเป็นเจ้าบ้านที่ดีก็จะยิ่งทำให้เกิดความน่าเชื่อถือและยังส่งผลในระยะยาวทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมต่อไป

### ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ยกระดับมาตรการด้านความปลอดภัยเพื่อสร้างความเชื่อมั่นนักท่องเที่ยว โดยจัดตั้งศูนย์ความปลอดภัยแบบครบวงจรในแหล่งท่องเที่ยวหลัก พร้อมติดตั้งระบบเตือนภัยล่วงหน้า และกำหนดมาตรฐานสุขอนามัยที่ชัดเจน ส่งเสริมการฝึกอบรมบุคลากรในพื้นที่ที่มีความพร้อมในการปฐมพยาบาล การสื่อสารหลายภาษา และรับมือภัยพิบัติ รวมถึงพัฒนาระบบประกันภัยนักท่องเที่ยวเพื่อสร้างความมั่นใจและลดความเสี่ยง

2. ยกระดับมาตรฐานบริการอย่างมีส่วนร่วมและยั่งยืน ในด้านมาตรฐานบริการที่ผสมผสานระหว่างคุณภาพระดับสากลกับบริบทท้องถิ่น โดยให้ความสำคัญกับการใช้ทรัพยากรในพื้นที่อย่างสร้างสรรค์ การส่งเสริมความหลากหลายในบริการสำหรับนักท่องเที่ยวทุกกลุ่ม และการพัฒนาทักษะบุคลากรในชุมชน ควบคู่กับระบบรับข้อร้องเรียนที่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงขีดความสามารถของผู้ประกอบการรายย่อย เพื่อให้การยกระดับมาตรฐานไม่กลายเป็นอุปสรรคต่อการเติบโตของธุรกิจท้องถิ่น

### ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพซึ่งทำให้ได้ข้อมูลเชิงลึกและได้ประโยชน์สำหรับการทำความเข้าใจบริบทด้านแผนงาน ความปลอดภัยเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและมาตรฐานการบริการด้านการท่องเที่ยวจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ อย่างไรก็ตามวิธีการวิจัยเชิงปริมาณซึ่งเกี่ยวข้องกับการรวบรวมข้อมูลเชิงตัวเลขหากนำมาใช้ศึกษาในรูปแบบการวิจัยเชิงผสมผสานจะทำให้ได้ผลการศึกษาที่ครบถ้วนสมบูรณ์รอบด้านมากยิ่งขึ้นในการทดสอบปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการจัดการการท่องเที่ยว

### กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณทุนการสนับสนุนการวิจัยเพื่อวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา จากงบประมาณรายได้ประจำปี 2568 จากวิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม



## เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2565). *แผนปฏิบัติการราชการรายปี (พ.ศ. 2565) กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา*. กรุงเทพฯ: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- ประพันธ์ สีน้อย. (2567). *Sustainable Tourism* จับตาการท่องเที่ยวแนวใหม่ที่ใส่ใจความยั่งยืน. สืบค้น 1 มิถุนายน 2568, จาก <https://www.krungsri.com/th/research/research-intelligence/sustainable-tourism-2024>
- วรรณพร วาณิชชานุกการ. (2540). *การท่องเที่ยว : การขยายตัวและผลกระทบทางเศรษฐกิจ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- วัชรวิชัย วิทยาภรณ์ และพิมพ์พร ศรีรุ่งเรือง. (2567). ความคาดหวังและความพึงพอใจด้านความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร. *วารสารการบริการและการท่องเที่ยวไทย*, 19(1), 30–38.
- ศุภกร เสรีรัตน์. (2543). *การตลาดเชิงกลยุทธ์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สันติชัย เอื้อจงประสิทธิ์. (2549). *นโยบายและกลยุทธ์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิชาการท่องเที่ยว.
- Anderson, B. (2016). *Imagined communities: Reflections on the origin and spread of nationalism* (Rev. ed.). London: Verso.
- Suksutdhi, T. (2020). Service Quality Improvement for Senior Tourists at Hotels and Resorts in The Perception of Service Providers: Nakhon Ratchasima, Thailand. *The EURASEANs: journal on global socio-economic dynamics*, 5,(6), 56-61.
- Dunn, W. N. (1994). *Public policy analysis: An introduction* (2nd ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Steers, R. M., Ungson, G. R., & Mowday, R. T. (1985). *Managing effective organizations: An introduction*. Boston, MA: Kent Publishing Company.
- Sunthararaks, P. (2025). *Health Tourism in Northeastern Thailand*. Bangkok: TEATA Research Publication.